

Sygn. akt X C 3455/18

O., 27.11.2018 r.

UZASADNIENIE WYROKU ZAOCZNEGO Z DNIA 05.11.2018 R.

I. STANOWISKA STRON

1. Powód (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 10 lipca 2018 r. wniósł powództwo przeciwko Z. P.. Domagał się od niej zapłaty kwoty 33671,98 złotych, w tym kwoty 22528,58 zł tytułem należności głównej wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, jednak nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 6 lipca 2018 r. do dnia zapłaty, wyliczonych kwotowo odsetek umownych za okres od 4 listopada 2013 r. do 5 lipca 2018 r. tj. kwoty 11143,40 zł. oraz zasądzenia od pozwanej kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, jak również zwrotu kosztów opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. oraz kwoty 3,69 zł. tytułem sporządzenia odpisów pełnomocnictwa poświadczonych notarialnie.

2. W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 18 lutego 1998 roku pozwana zawarła z powodem umowę nr (...).

3. Na podstawie ksiąg bankowych stwierdzono istnienie na dzień 5 lipca 2018 r. wymagalne zadłużenie w kwocie dochodzonej pozwem.

4. Powód wskazał również, że wierzytelność dochodzona pozwem jest w pełni wymagalna, zaś pomimo wezwania do zapłaty pozwana nie uregulowała należności względem powoda.

5. Pismem z dnia 14 sierpnia 2018 r. powód wskazał, że w ramach posiadanego przez pozwaną rachunku bankowego w dniu 17 marca 2000 r. powód udzielił pozwanej kredyt odnawialny nr (...) - (...) - 270-41. W związku z powyższym pozwana była zobowiązana do niedokonywania wypłat powodujących powstanie salda debetowego tj. sytuacji w których ujemne saldo na rachunku bankowym przekroczy wysokość kredytu odnawialnego. Pozwana nie zrealizowała postanowień umowy wobec czego w dniu 4 lutego 2014 r. powód wypowiedział łączącą ich umowę ze skutkiem na dzień 25 kwietnia 2014 r.

6. Powód wskazał również, że w dniu 9 marca 2017 r. złożył w Sądzie Rejonowym w L. powództwo o zapłatę dotyczące roszczenia objętego wniesionym w niniejszej sprawie pozwem, która to sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie. W toku postępowania prowadzonego pod sygn. akt X C 2608/17, Sąd wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu pod rygorem umorzenia postępowania, których to braków formalnych powód nie uzupełnił w terminie. W konsekwencji Sąd Rejonowy w Olsztynie wydał w dniu 18 sierpnia 2017 r. na podstawie art. 505³⁷ kpc postanowienie o umorzeniu postępowania. Powód powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r. sygn. akt III CZP 66/13 jednocześnie wskazał, że w skutek wniesienia pozwu w niniejszej sprawie przerwany został bieg terminu przedawnienia roszczenia.

7. Pozwana, pomimo prawidłowego doręczenia jej odpisu pozwu i zawiadomienia o rozprawie wyznaczonej na dzień 5 listopada 2018 r. nie stawiła się na rozprawę, nie złożyła odpowiedzi na pozew ani w inny sposób nie zajęła stanowiska w sprawie.

II. USTALENIA FAKTYCZNE

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

1. W dniu 18 lutego 1998 r. pozwana oraz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarli umowę o prowadzenia rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

(dowód: umowa rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego - k. 21-24)

2. W dniu 25 lutego 2000 r. pozwana zawnioskowała do powoda o udzielenie jej kredytu odnawialnego w wysokości 5000 złotych.

(dowód: wniosek - k. 32)

3. W konsekwencji w dniu 17 marca 2000 r. w ramach prowadzonego dla pozwanej rachunku bankowego powód udzielił pozwanej kredytu odnawialnego na bieżące potrzeby w kwocie 5000 zł. W ramach umowy pozwana była zobowiązana do niedokonywania wypłat środków, które spowodowałyby przekroczenie wartości udzielonego kredytu odnawialnego.

(dowód: umowa kredytu odnawialnego - k. 25-28)

4. Pozwana nie zrealizowała postanowień umowy z dnia 17 marca 2000 r. przez co powód w dniu 4 lutego 2014 r. wypowiedział łączącą ich umowę ze skutkiem na dzień 25 kwietnia 2014 r.

(dowód: wypowiedzenie - k. 33, dowód odebrania - k. 34)

5. W dniu 9 marca 2017 r. powód złożył w Sądzie Rejonowym w Lublinie pozew o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym kwoty dochodzonej pozwem. Sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O., który prowadził ją pod sygn. akt X C 2608/17. W toku sprawy powód został wezwany do uzupełnienia braków formalnych pozwu pod rygorem umorzenia postępowania. Z uwagi, że powód nie uzupełnił ich w terminie w dniu 18 sierpnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie wydał postanowienie o umorzeniu postępowania.

(dowód: postanowienie o umorzeniu postępowania - k. 38)

III. **OCENA DOWODÓW**

Sąd Rejonowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału:

W ocenie Sądu brak było podstaw do kwestionowania autentyczności przedłożonych przez powoda dokumentów. Kwestii tej nie podważała również pozwana, która w ogóle nie zajęła stanowiska w sprawie. Sąd nie dopatrywał się z urzędu takich okoliczności, które mogłyby wskazywać, że przedłożone dowody nie są autentyczne.

IV. **ROZWAŻANIA PRAWNE**

Sąd Rejonowy rozważył, co następuje:

1. Powództwo podlegało oddaleniu, gdyż roszczenie zgłoszone przez powoda uległo przedawnieniu.
2. W myśl art. 117 § 1 kc, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. W § 2 zd. 1 ww. art. wskazano, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia.
3. Ustawą z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.1104), od dnia 9 lipca 2018r. dodano do art. 117 paragraf 2¹, zgodnie z którym po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. W rezultacie tej zmiany, Sąd jest zatem obowiązany do uwzględnienia faktu przedawnienia wierzytelności przysługującej wobec konsumenta z urzędu.
4. Stosownie zaś do treści art. 118 kc, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat sześć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej -

trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

5. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z art. 5 ust. 4 powołanej ustawy nowelizującej, roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia, podlegają z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w ustawie zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

6. Powód podniósł, że wniesienie w dniu 9 marca 2017 r. pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym, które w konsekwencji nie uzupełnienia braków formalnych pozwu w terminie zostało umorzone postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2017 r. doprowadziło do przerwania biegu terminu przedawnienia i termin ten biegnie od nowa od dnia 18 sierpnia 2017 r.

7. Z uwagi na powyższe, konieczne w niniejszej sprawie było ustalenie czy złożenie pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym, które to postępowanie następnie zostało umorzone na skutek nieuzupełnienia braków formalnych pozwu w terminie powoduje przerwanie biegu terminu przedawnienia. Sąd analizując przedmiotowe zagadnienie doszedł do wniosku, że ze stanowiskiem powoda, jak również Sądu Najwyższego zaprezentowanego w uchwale z dnia 21 listopada 2013 r. sygn. akt III CZP 66/13 nie można się zgodzić.

8. Stosownie do treści art. 505³⁷ § 1 kpc po przekazaniu sprawy do sądu według właściwości ogólnej przewodniczący wzywa powoda wyłącznie do wykazania umocowania, o ile stwierdzenie umocowania przez sąd nie jest możliwe na podstawie wykazu lub innego rejestru, do którego sąd ma dostęp drogą elektroniczną, lub do przedłożenia pełnomocnictwa, a po przekazaniu sprawy na podstawie art. 505³³ § 1 lub art. 505³⁴ § 1 przewodniczący wzywa powoda również do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu - w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia wezwania pod rygorem umorzenia postępowania.

9. Nie budzi wątpliwości, że stosowne wezwanie dotyczy braku formalnego (konieczność wykazania umocowania) oraz ewentualnie także fiskalnego (uiszczenie opłaty uzupełniającej). Prowadzenie postępowania, w przypadku nieuzupełniania ww. braków skutkować zatem może nieważnością postępowania (art. 379 pkt 2 kpc)

10. Należy podkreślić, że przyczyną umorzenia postępowania w przypadku niewykazania umocowania stosownie do wezwania z art. 505³⁷ § 1 kpc jest brak możliwości ustalenia, czy pozew został wniesiony przez osobę uprawnioną, już na etapie złożenia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Nie bez przyczyny przepis stanowi o wykazaniu umocowania, nie zaś o konieczności przedkładania innych dokumentów, np. pozwu. Sąd ma jedynie zbadać, czy pozew został złożony przez osobę umocowaną – jest to zgodne z zasadą kontynuacji, stanowiącą, że po przekazaniu do (...) nie dochodzi do wszczęcia nowego postępowania w postępowaniu „zwykłym”, ale kontynuowane jest postępowanie na skutek pozwu złożonego w (...). Aby zaś pozew mógł wywołać skutki procesowe, to musi być złożony skutecznie już w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Innymi słowy, badaniu podlega czy powód złożył skutecznie pozew w (...), a nie, czy po przekazaniu do Sądu właściwości ogólnej do sprawy przystępuje pełnomocnik dysponujący umocowaniem do występowania w sprawie.

11. To, że na etapie elektronicznego postępowania upominawczego nie jest badane umocowanie osoby składającej pozew wynika ze specyfiki tego postępowania, ale nie oznacza to bynajmniej, że przepisy procedury dopuszczają złożenie pozwu w (...) przez osobę nieumocowaną.

12. W konsekwencji przyjęcie stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale III CZP 66/13 prowadziłyby do sytuacji, w której do przerwania biegu przedawnienia mogłoby dojść na skutek złożenia pozwu w (...) przez osobę nieuprawnioną, w skrajnej zaś sytuacji nawet bez wiedzy wierzyciela (zob. zob. T. Partyk, Glosa do uchwały SN z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 66/13, sip.lex.pl)

13. W uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 26, poz. 156), projektodawca wskazał m.in., że „przyjęcie zasady pełnej kontynuacji postępowania po złożeniu sprzeciwu, po uchyleniu nakazu zapłaty lub stwierdzeniu braku podstaw do jego wydania sprawia, że nie można przejść do porządku dziennego nad faktem, że w sądzie elektronicznym wydano nakaz zapłaty lub były badane podstawy do wydania nakazu zapłaty – a więc toczyło się postępowanie. W związku tym, nawet jeżeli nie zostaną usunięte braki formalne pozwu w sposób odpowiedni dla postępowania, w którym sprawa będzie rozpoznana, to nie można już pozwu wniesionego w (...) zwrócić, lecz należy umorzyć postępowanie

14. Powyższe stanowisko ustawodawcy wskazuje, że w istocie jedyną przyczyną, dla której nie można pozwu zwrócić, a należy postępowanie umorzyć, jest fakt, że postępowanie w (...) już się toczyło. Postępowanie toczyło się jednak nie dlatego, że powód był należycie reprezentowany, ale z tej przyczyny, że kwestie reprezentacji nie są w (...) badane za pomocą stosownych dokumentów.

15. Należy też zauważyć, że zgodnie z art. 505³³ § 2 kpc postanowienie o przekazaniu sprawy do Sądu właściwości ogólnej w przypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty doręcza się jedynie powodowi. Nie bez przyczyny racjonalny ustawodawca na tym etapie sprawy nie „włącza” do postępowania strony przeciwnej, dalsze czynności uzależniając od skutecznego uzupełnienia braku formalnego oraz ewentualnie także fiskalnego.

16. W przypadku nieusunięcia braków formalnych pozwu - jak miało to miejsce w okolicznościach sprawy, jedynym wyjściem jakie posiada Sąd jest umorzenie postępowania. Jest to szczególny przypadek, kiedy Sąd nie może zwrócić pozwu i zastosować art. 130 kpc, bowiem sprawie został już nadany bieg na etapie elektronicznego postępowania upominawczego.

17. Nie zmienia to jednak faktu, że przyczyną umorzenia postępowania w takim przypadku są braki formalne pozwu, które w zwykłym postępowaniu powodują zwrot pisma, a w konsekwencji pismo takie nie wywołuje żadnych skutków jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 16 września 2016 r. sygn. akt II Ca 635/16).

18. Brak wykazania umocowanie prowadzi do zwrotu pozwu (art. 126 § 3 w zw. z art. 130 § 1 kpc), jednakże specyfika proceduralna elektronicznego postępowania upominawczego uniemożliwia na tym etapie wydanie zarządzenia o zwrocie pozwu – jest on bowiem możliwy jedynie do czasu podjęcia przez sąd czynności w sprawie (druk sejmowy Sejmu VI kadencji nr 859). Umorzenie postępowania w trybie art. 505³⁷ § 1 kpc jest więc surogatem zwrotu pozwu w trybie art. 130 § 1 i 2 kpc, a zatem w drodze analogii legis należy przyjmować, że nie dochodzi do wywołania żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 5 października 2017 r. sygn. akt II Ca 1086/17)

19. Budzi wątpliwość to, że wniesienie pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym miałyby prowadzi do przerwania biegu terminu przedawnienia, w sytuacji gdy pozwany nie może podjąć jakiegokolwiek skutecznej obrony swoich praw, bowiem nie ma on wiedzy o toczącym się postępowaniu i nie jest zawiadamiany o jego toku.

20. Kolejno należy zauważyć, że w orzecznictwie prezentowane jest stanowisko, że każdy przypadek formalnego zakończenia postępowania, wywołanego powództwem obejmującym określone roszczenie, a więc zwrot pozwu, odrzucenie pozwu oraz umorzenie postępowania, prowadzi do nieistnienia skutku materialnoprawnego w postaci przerwania biegu przedawnienia tego roszczenia w trybie art. 123 § 1 pkt 1 kc (wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 12 września 2018 r. sygn. akt I Ca 333/18).

21. Jednocześnie uznanie stanowiska wyrażonego w cytowanej uchwale SN prowadziłyby do nieuzasadnionej korzystnej dyskryminacji wierzycieli, którzy decydowaliby się na dochodzenie roszczeń pieniężnych w elektronicznym postępowaniu upominawczym w stosunku do wierzycieli, którzy dochodziliby roszczeń pieniężnych w postępowaniu „zwykłym”. Jeżeli powód nie usunąłby braków formalnych postępowania „tradycyjnego”, to doprowadziłoby to do

zwrotu pozwu, a co za tym idzie wniesione powództwo nie wywołałoby jakichkolwiek skutków prawnych jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Zatem przyjęcie innych skutków prawnych w zakresie umorzenia postępowania w elektronicznym postępowaniu upominawczym byłoby rażąco niesłuszne i umożliwiałyby nadużywanie praw podmiotowych przez wierzycieli, którzy w sposób niesumienny wypełniają swoje zobowiązania w toku postępowania sądowego (zob. T. Partyk, Głosa do uchwały SN z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 66/13, sip.lex.pl; wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 7 marca 2018 r. sygn. akt I C 42/18).

22. Stanowisko przeciwne w ocenie Sądu mogłoby prowadzić w rzeczywistości do nadużyć i manipulowania terminami przedawnienia, bowiem powód mógłby składać pozew wielokrotnie w e-sądzie, a następnie, nie popierając swojego żądania przed sądem właściwości ogólnej, wielokrotnie przerywać bieg przedawnienia (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 5 października 2017 r. sygn. akt II Ca 1086/17). Powyższe miałyby znaczenie np. w zakresie naliczania roszczenia odsetkowego, zaś dłużnik bez żadnej wiedzy o ewentualnie toczonych przeciw niemu postępowaniach musiałby przez nieograniczony niczym czas pozostawać w niepewności co do wymagalności ciężącego na nim zadłużenia.

23. Powyższe przeczyłoby samej istocie przedawnienia, które zasadniczo opiera się na dwóch celach. Po pierwsze ma niwelować skutki trudności dowodowych, jakie pojawiają się wraz z upływem czasu (np. dostępność dokumentów, zacieranie się okoliczności faktycznych w pamięci świadków i stron), po drugie zaś ma przeciwdziałać niepewności prawnej i pozostawianiu dłużnika w „dożywotnim zadłużeniu” oraz motywować wierzyciela do jak najszybszego dochodzenia należnych mu świadczeń.

24. W konsekwencji, w ocenie Sądu wykładnia systemowa pozwala więc na sformułowanie ogólnej zasady, że tylko prawidłowe z formalnego punktu widzenia wytoczenie powództwa może wywoływać skutki materialnoprawne. Natomiast brak szczególnej regulacji skutków umorzenia postępowania na podstawie art. 505³⁷ § 1 kpc przemawia za odwołaniem się do zasad ogólnych (wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 7 marca 2018 r. sygn. akt I C 42/18). Takie ujęcie nie przeczy zasadzie kontynuacji postępowania elektronicznego, która znajduje pełne zastosowanie w razie uzupełnienia braków formalnych pozwu. Nie ma natomiast żadnego racjonalnego uzasadnienia by bierność powoda w postępowaniu elektronicznym wywoływała tak korzystne dla niego skutki (wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 5 października 2017 r. sygn. akt II Ca 1086/17).

25. Na końcu należy wskazać, iż Sąd Rejonowy nie podziela argumentacji Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale o sygn. akt III CZP 66/13, jakoby uzasadnieniem dla odmiennego traktowania skutków wezwania do wykazania umocowania w postępowaniu zwykłym oraz w (...) jest to, że z wezwaniem na podstawie art. 505³⁷ § 1 kpc wiąże się także wymaganie (ciężar procesowy) przedstawienia przez powoda wszystkich twierdzeń i dowodów pod rygorem utraty prawa ich powoływania w toku dalszego postępowania. Treść art. 505³⁷ § 1 kpc nie pozostawia wątpliwości, że dotyczy ono jedynie braku formalnego oraz ewentualne także braku fiskalnego i tylko o uzupełnienie tych braków wzywa Sąd. To czy i jakie dowody do postępowania „zwykłego” przedłoży powód zależy już wyłącznie od jego inicjatywy, nawet brak przedłożenia jakichkolwiek dowodów nie stanowi formalnej przeszkody do kontynuowania postępowania, ale ma wpływ na merytoryczne rozpoznanie sprawy.

26. Również okoliczność, że do umorzenia postępowania na skutek cofnięcia powództwa dochodzi po kontroli sądu w trybie art. 203 § 4 kpc, zaś nieuzupełnienie braków pozwu z (...) nie pozostawia sądowi żadnej swobody decyzyjnej nie ma znaczenia. Przeciwnie, jeżeli ustawodawca przeciwdziała sytuacjom w których cofnięcie pozwu nastąpiło pomimo istnienia przesłanek z art. 203 § 4 kpc, a umorzenie postępowania i tak nie doprowadziłoby do przerwania terminu biegu przedawnienia, to niezrozumiałą byłaby sytuacja w której nie pozostawił sądowi możliwości kontroli zaniechania przez powoda kontynuacji postępowania na skutek nieuzupełnienia braków formalnych, a pomimo takiego zaniechania powód osiągnąłby doniosłe skutki wniesionego przez siebie powództwa – w postaci przerwania biegu przedawnienia.

27. Wskazać bowiem należy, że nieuzupełnienie braków formalnych pozwu z (...) stanowi jednoznaczny wyraz braku woli kontynuowania postępowania przez powoda, ewentualnie unaocznia, że pozew nie był wniesiony przez osobę

umocowaną przez powoda (co zapewne należy do przypadków marginalnych). Nieuzupełnienie umocowania należy traktować więc analogicznie jak złożenie oświadczenia o niepopieraniu powództwa.

28. Z uwagi na powyższe, Sąd uznał, że wytoczenie powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym, które zakończyło się umorzeniem postępowania wskutek nieusunięcia braków formalnych pozwu nie może skutkować przerwaniem biegu przedawnienia.

29. W niniejszej sprawie roszczenie powoda powstało w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, dlatego też przedawniło się z upływem lat 3 od dnia wymagalności.

30. Bieg trzyletniego terminu przedawnienia rozpoczął się w niniejszej sprawie w dniu skutecznego wypowiedzenia łączącej powoda i pozwaną umowy tj. w dniu 25 kwietnia 2014 r.

31. W konsekwencji roszczenia objęte pozwem przedawniło się z końcem 2017 roku zgodnie z art. 118 po nowelizacji ustanowionej ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.1104), która weszła w życie 9 lipca 2018 roku.

32. Stwierdzenie przez Sąd zaistnienia przedawnienia w niniejszej sprawie implikowało konieczność oddalenia powództwa i czyniło bezprzedmiotowym podejmowanie dalszych rozważań prawnych.

33. Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku zaocznego. Z uwagi na konieczność uwzględnienia przedawnienia przez Sąd z urzędu nie ma znaczenia brak aktywności procesowej strony pozwanej.

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie

M. O.

Sygn. akt X C 3455/18

O., 27.11.2018 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...);

2. (...)

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego w Olsztynie

M. O.